AUG 23 '2

Published and distributed under permit (No. 781), authorized by Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
„СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
ВІВТОРОК, ЧЕТВЕР І СУБОТУ
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
„SVOBODA"
("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

ОКРЕМЕ ЧИСЛО 4 ЦЕНТИ Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association. SINGLE COPY 4 CTS.

РІК XXVIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., СУБОТА, 21-го СЕРПНЯ 1920. ЧИСЛО 101. VOL. XXVIII. JERSEY CITY, N. J., SATURDAY, AUGUST 21, 1920. No. 101.

ПРАВО ГОЛОСОВАНЯ ДЛЯ ЖІНОК В АМЕРИЦІ.

БОЛЬШЕВИКИ ТІКАЮТЬ З ПОЛЬЩІ.

УКРАЇНСЬКІ ВІСТИ.

ЧОМУ СКАРЖИТЬСЯ УКРАЇНСЬКЕ НАСЕЛЕННЄ ГАЛИЧИНИ?

ПРАГА, 30. липня. (Приватна кореспонденція українського Січовика). „На Чехію втікав я через Галичину. Бачив і чув скарги наших людий. **Ляхи, неначе предвиджуючи, що мусять уступити, нищать край безцеремонно. Реквірують все, що попаде, свідомійшу молодіж арештують. Повне безправство, розбишацькі напади і корупція. Народ жде визволення від большевиків. Не меньше докучали Ляхи братам за Збручем".**

Примітка редакції: Такі скарги приходять часто з Галичини. Час, щоби Народний Комітет розпочав якусь політичну акцію в справі ратовання українського населення Галичини перед такими звірствами.

ПОЛЬСЬКІ СОЦІЯЛІСТИ ЗА ПРИЛУЧЕННЄМ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ ДО ПОЛЬЩІ.

ВІДЕНЬ, 1. серпня. — Телеграма з Варшави до „Нає Фрає Прессе", зажадала польська соціялістична партія від віцепреміера Польщі, Ігнаца Дашиньського, щоб він в переговорах з большевиками обстоював за тим, щоб західні части Польщі припали дійсно Польщі. Рівночасно **Польська Партія Соціялістична противиться віддачі Східної Галичини і жадає для Вильни литовсько-білоруської федерації.**

(З того виходить, що нема межи Поляками ні одної партії, яка признавалаби Українцям право на їх рідню землю. Коли так, то нема що й деклямувати про яку небудь згоду з польським народом — бо той нарід весь нині затуманений всепольською дурійкою. — Редакція).

ЧОМУ УКРАЇНСЬКІ СІЧОВІ СТРІЛЬЦІ НЕ ИДУТЬ З БОЛЬШЕВИКАМИ?

Боротьба Січовиків за українську справу „до загину, хочби навіть виглядала нерозумною".

(На основі кореспонденції одного старшини У. С. С.).

ПРАГА, 1. серпня. — Вістку, що галицькі частини покинули большевиків, приняв народ в Галичині з розпучливим здивованнєм. Частини хотіли перейти до повстанців. Перехід був спричинений невиносимим режімом большевиків і браком злуки з Галичиною. **Вороже становище совітів до української справи, що в малім ріжнилося від політичного становища чорносотенців, гроза чрезвичайки і розстріли, їх безпорядки, рабунки і насильне вщіплюванне в нас ідеї комунізму підорвали в українській армії силу і надію вернутись з ними домів.**

Держалась ще тільки моя бриґада У. С. С. з виступом двох инших бриґад не солідаризувалась, з тактичних одначе причин дуже велика її частина попала в полон. Решта лишилась ще при большевиках.

У. С. С. підозрівають большевики о Валенрадизм. (Служити ворогам на те, щоб їх в даний момент зрадити). Можливо, що їх тактика шкідлива. Вона вимагає сильних характерів. Маючи одначе за собою революційне вихованнє, найбільші і рішаючі бої, традицію, що тягнеться червоною ниткою ще від 1914 р., свідомість свого героїзму і жертв, що с стрілецькою гордістю, — все те загартувала непохитність їхнього характеру. Що по дорозі вони не розлетяться, вони певні. Як великий їх корпус, сьогодня не маю вістий. Певно, що вони сформують Збруч.

Ідеольоґією своєю ріжняться в дечім Січовики від прочої армії. В боротьбі за широко демократичну самостійну Україну в ніякі компроміси не входять, бо уступати, хочби тільки хвилево зі своїх основних ідей, є сильно деморалізуючим на сьогодня і для історії. Воювати „АЖ ДО СМЕРТИ, А ХОЧБИ І ДО НЕРОЗУМУ" ЗА САМОСТІЙНІСТЬ — ось їх політична віра. Вони непримиримі вороги большевизму. Мають традицію не меньшу від У. С. С. і славить їх також те, що розбиті, вміють на поклик наново зібратися.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ПОБІДИ В ГАЛИЧИНІ.

Заняли Буськ і Золочів.

ЛОНДОН, 19. серпня. — Після большевицького звідомлення, йдуть тепер важкі бої коло Ново-Ґеорґієвська і в околиці Варшави, та над рікою Буґом.

Большевицьке звідомленнє зі середи (18. серпня) каже:

„Наші війска перейшли ріку Вислу і заняли Сотлавськ. В околиці Львова ми перейшли ріку Буг і заняли міста Буськ і Золочів. В околиці Бучача, над Стрипою, йде боротьба зі змінним щастєм.

НЕБЕЗПЕКА ЩЕ НЕ МИНУЛА, КАЖЕ АНГЛІЙСЬКИЙ ҐЕНЕРАЛ.

Варшава впаде, коли війна буде тривати дальше.

ЛОНДОН, 18. серпня. — Ґенерал Фредерик Морис, обговорюючи польсько-русску війну, каже, що Варшава без сумніву мусить впасти, коли війна буде продовжатись. Польща не має більше війска ніж Росія. Вона може хвилево побідити і прогнати російські війска, але вона не має резерви. Росія на кінци мусить побідити, бо вона має з чого черпати свої сили. Чим скорше це зрозуміють всі, тим ліпше для справи. Польська барієра вже не істнує. Тому треба заключити мир, инакше наступить ще щось гіршого, ніж війна.

НАЛОЖИТИ НАМОРДНИК ПОЛЬСЬКІЙ БЕСТІЇ.

ВАШІНҐТОН, 19. серпня. — В добре поінформованих кругах висловлюють думку, що силу большевицького війска проти Польщі, мимо націоналістичної допомоги, дуже пересаджено. Вірять також, що савєтські війска загналися задалеко за границею в погоні за втікаючими Поляками, що їм урвалася лучність з підставою армії і тому вони мусять тепер цофатися на цілім фронті перед сконцентрованим польським наступом.

Аліянтські держави мусять ясно витолкувати Польщі, а коли можливо, витягнути заяву від польського правительства, що Польща здержиться від такого провокаційного підприємства, як послідна спільна (? — ред.) польсько-українська виправа, котра спричинила теперішню крізу. Дальше, кажуть, **Польща мусить згодитися остати в своїх етноґрафічних границях і зречися змагань, щоб відзискати свої „границі з 1772 р.".**

З РОСІЇ.

ТРОЦЬКИЙ КЛИЧЕ ДОБРОВОЛЬЦІВ ДО БОЮ З ҐЕН. ВРАНҐЛЕМ.

МОСКВА, 18. серпня. — На зборах, скликаних в цїли привитання Белї Куна, бувшого большевицького диктатора Угорщини, видав Троцький зазив, щоб добровольці голосилися до боротьби з ґенералом Вранґлем в „полудневій Росії". В своїй промові виказував Троцький всі способи, якими Англія й Франція помагають Вранґлеви.

На инших зборах сказав Троцький, що через ґенерала Вранґля отворені ворота для приходу ворогів большевизму, тому треба їх поборювати з боку і зі заду. Доля революції буде рішена на польському фронті. Тому то большевики мусіли зібрати всі свої сили в Польщі, а на полудневім фронті лишити лише незначні сторожі, щоб спинювали тимчасом похід ґенерала Вранґля.

ВРАНҐЕЛЬ ИДЕ ВПЕРЕД.

КОНСТАНТИНОПОЛЬ, 18. серпня. — Урядове звідомленне з воєнної кватири ґенерала Вранґля з понеділка, 16. серпня, доносить про дальший похід його війск в ґубернії Таврійській і Донській. Козацькі війска мали збунтуватися проти савєтського режіму і злучитися з ґен. Вранґлем. Ціле населенне стоїть також по його стороні.

ДОНСЬКІ Й КУБАНСЬКІ КОЗАКИ В СОЮЗІ З ҐЕНЕРАЛОМ ВРАНҐЛЕМ.

ВАШІНҐТОН, 19. серпня. — З достовірних жерел наспіли інформації, що ґенерал Вранґель заключив умову з представниками Донських, Кубанських, Терекських і Астраханських козаків, на підставі котрої козаки признають Вранґля своїм провідником у воєнних і закордонних справах, одначе внутрішні адміністраційні справи у себе дома мають управильнити автономні козацькі правительства.

Важність цего договору полягає в тім, що плодовита земля на схід і на північ від Криму буде під контролею ґенерала Вранґля. Це вказує також на його спосібність до орґанізації ріжних елементів, підчас коли Денікин все попадав в конфлікт з населеннєм ізза внутрішної управи краю.

БОЛЬШЕВИКИ ЗАБИРАЮТЬСЯ З ЛИТВИ.

ЛОНДОН, 19. серпня. — В урядових телеґрамах говориться, що большевики забираються з Вильни, на підставі недавно заключеного литовсько-російського мира. Війска відходять поволи до Ґродна, куди також перенісся воєнний штаб. Всі школи, шпиталі і водопроводи передано Литовцям.

ПОЛЬСЬКО-РУССКІ МИРОВІ ПЕРЕГОВОРИ.

Большевики обіцюють Польщі більше землі.

МОСКВА, 17. серпня. — Мирова конференція в Минську розпочалася сьогодня о 7. год. вечером промовою предсідателя Данішевського, котрий заявив, що Росія шанує польську независимість, суверенні права і право установляти собі власну форму правительства; Росія признає Польщі більше теріторії ніж антанта. Данішевський сказав також, що Росія мусить жадати від польських панів таких ґарантій проти поновних напастий, які не булоби потрібно жадати від польських робітників і селян.

Засідання прилюдні.

ЛОНДОН, 18. серпня. — Президент російської мирової делеґації, Данішевський, заявив, що большевики „не хочуть наслідувати Версальської процедури тайности і диктовання" і тому наради в Минську будуть відбуватися зовсім прилюдно.

Савєтська Росія й Україна беруть участь в переговорах.

МОСКВА, 19. серпня. (Телеграма „Ассосіейтед Пресс"). — „Ми не є заборцями і опорожнимо польську територію безпроволочно, єкоро Польща дасть гарантію, що польська республика залишила свою аґресивну політику і рішилася почати мирну, творчу працю".

Таку заяву зложив Данішевський, голова російської мирової делеґації.

„Савєтська Росія й Україна" — говорив Данішевський — „глядить з повною щиростю і братніми чувствами солідарности в сторону робітників і селян Польщі і бажають лише одного, а то відновлення солідних, приязних і сусідських відносин з Польщею".

Переговори перервані.

ЛОНДОН, 19. серпня.—Большевицький міністер закордонних справ Чічерін прислав таку телеґраму до савєтського представника, Льва Каменева, в Лондоні:

„Вчера, на першім засіданню минської конференції русско-українські делеґати наставали, щоб слідуюче засіданнє відбулося сьогодня і щоб не було відложене аж до 19, як цего домагалася польська делеґація. Мимо цего, з вини польської делеґації, нині не прийшло до засідання. Русско-українська делеґація вислала через свого секретаря урядовий протест до польської делеґації.

Поляки жадають розоруження від Росії.

ЛОНДОН, 19-го серпня. — Польська делеґація в Минську відмовилася приняти мирові услівя, поставлені савєтами, в яких було жаданнє розброєння польської армії, хиба, що Москалі самі розоружаться — каже бездротна телеґрама з Берліна на основі вістий з Минська.

З РІЖНИХ СТОРІН.

РОЗРУХИ НА ШЛЕСКУ.

Французьке війско стріляє до робітників.

БЕРЛІН, 18. серпня. — Французьке війско зчепилося з населеннєм міста Катовіц в Горішнім Шлеську вчера, при чім 11 осіб забито а 26 ранено. До схватки прийшло з того приводу, що робітники у всіх містах на Горішнім Шлеську вийшли на страйк на знак протесту проти польсько-русскої війни. Товпа в Каттовіц напала на французьку кінноту, а сейчас Французи розпочали стрілянину з кулеметів і ґранатів. Польський адвокат Мілєвскі, кинув бомбу з вікна, а зате товпа стягнула його сейчас на діл і забила.

Німці проти Поляків.

БЕРЛІН, 19. серпня. — Мимо того, що заведено „скріплену охорону" міжаліянтською комісією в місті Катовіц, боротьба і розрухи проти Поляків розпочалися вчера поновно. Усе населеннє вийшло на улицю і прямувало до готелю, де находиться аліянтська плебісцитова комісія. Коли прибула поліція, прийшло до бійки і стрілянини, підчас котрої знова забито кількох людий.

Комісія піддалася, а тоді товпа порозкидала папери й документи, які були приготовані для плебісциту. Окупаційні війска замкнулися в своїх касарнях і забарикадувалися.

12 МІЛІОНІВ СИРІТ В ЕВРОПІ.

ПАРИЖ, 17. серпня. — Дванайцять міліонів дітий осиротіло в Европі в часі війни, втративши одного родителя, або обох. Такий звіт подає Американський Червоний Хрест на підставі статистики, зібраної у 18 краях.

Росія сама має 4 міліони сиріт, Німеччина 3 міліони, а Франція має 1 міліон. Альбанія, хоч яка мала а має 17.000 сиріт.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

ЖІНКИ ЗДОБУЛИ ПРАВО ГОЛОСОВАННЯ ПРИ ВИБОРАХ НА ПРЕЗИДЕНТА.

НЕШВІЛ, Теннесі, 18. серпня. — **Сьогодня палата послів стейту Теннесі приняла поправку до федеральної конституції, на підставі якої женщини можуть мати право голосовання при виборах на президента. Стейт Теннесі есть трийцять шестим стейтом, що приняв таку поправку, наслідком чого новий закон, на підставі основної конституції Злучених Держав, стає обовязуючим на цілій території Злучених Держав.**

ВАШІНҐТОН, 18. серпня. — Скоро лише появиться урядове оповіщеннє, що стейт Теннесі приняв поправку до закона в справі права голосовання для жінок, державний секретар Бейнбрідж Колбі видасть відповідну проклямацію до населення Злучених Держав, на підставі якої 22 міліони американських жінок буде могло взяти участь у виборі президента в падолисті.

ПОЛЬСЬКА ДЕЛЄҐАЦІЯ У ВАШІНҐТОНІ.

Секретар Колбі каже, що треба здобувати публичну опінію.

ВАШІНҐТОН, 18. серпня. — Сьогодня прибула сюди делеґація американських горожан польського походження, щоб жадати помочі для Польщі. Іменем правительства відповів делеґації секретар Колбі. В своїй промові зазначив секретар Колбі, що американське правительство есть правительством на підставі закона і його власть есть обмежена законом.

Населеннє звичайно дивиться на правительство, як на жерело повної сили. Тимчасом так не есть. Хоч правительство має певну силу, як виконуюча власть, то властиве жерело сили есть конґрес, а в дальшім значінню есть прилюдна опінія.

Секретар Колбі зазначив також, що в тім краю є богато людий, які тішаться з теперішнього положення в середній Европі. Хоч як правительство есть прихильне Польщі, то воно не може йти її на ратунок без ухвали конґресу. Члени делеґації повинні отже впливати на публичну опінію, щоб можна вибрати відповідну леґіслятивну репрезентацію.

СТАНОВИЩЕ АМЕРИКИ В СПРАВІ ФРАНЦУСЬКОЇ ПОСТАВИ ДО РОСІЇ.

ВАШІНҐТОН, 18. серпня. — Секретар закордонних справ Колбі оголосив першу заяву про становище американського правительства в справі останнього поступку Франції зглядом Росії. Правительство Америки есть вдоволене заявою французького правительства, що воно не хоче розчленовання Росії і тому його цїли есть майже такісамі, як цїли американського правительства. Правда, Америка не годиться на признанне Вранґля, але це не становить великої ріжниці і тому загалом Америка вповні вдоволена зі становища Франції, головно за її поборюванне большевицького правління.

ЗА 50 ГОДИН ЧЕРЕЗ ЦІЛУ КАНАДУ.

ОТТАВА, Канада, 17. серпня. — Межи Галіфаксом на сході і Ванкувером на заході Канади має бути заведений воздушний шлях. Наслідком цего листи будуть могли бути доручені протягом 50 годин з одного кінця на другий, замість одного тижня, як це діється в Канаді тепер.

З ВИБОРЧОГО РУХУ.

Демократичний кандидат Какс обжаловує републиканів.

САВТ БЕНД, ІНД., 19. серпня. — **Ґовернор Какс, промовляючи сьогодня до зібраних виборців, заявив що републиканська партія збирає виборчий фонд у висоті 15 міліонів долярів і що її провідники підуть в тім аж до безграничної висоти, щоби лише дістати адміністрацію краю в свої руки, а разом з тим і систему федеральної банковости.**

ЗАВОРУШЕННЯ ПРОТИ ЧУЖИНЦІВ В ІЛИНОЙ.

(Власна кореспонденція „Свободи").

ФРАНКФОРТ ҐАЙТС, ІЛЛ., 12. серпня. — Тут було велике забуреннє і переслідуванне та масакрованнє чужинців. Зачалося з Вест Френкфорд, де була шайка Італіянів, котрі мали союз чорної руки і вони зібралися забити одного Італіяна, що мав бучерню. В неділю, 1. серпня заманили його з міста в ліс, яких 12 миль. Той молодий Італіянець, яких 19 років, мав партнера Американця, без котрого він ніде не хотів іти. Тож коли вони оба вийшли в ліс, то ті з „чорної руки" казали Американцеви йти домів, а Італіянцеви остатися; але, що вони не хотіли розлучитися, то їх забили обох, і їх найшли в лісі. Оден з них був трохи землею пригребаний, а голову мав відрубану, а тіло Італіянця лежало на верха, кількадесять кроків постріляне і ножем попробиване. Як тіло привезли домів, то зачали Американці буритися не лиш на Італіянів, але і на всіх чужинців. В четвер вечер кто показався на місто з наших людий, того били, мучили, як Жиди Ісуса Христа і так трафилось, що через побитого автомобілєм ще переїхали, щоби його домучити. В четвер в ночи зайшли по домах ніби то за Італіянцями, але вони і других били. Наш нарід втікав в перепоосі по лісах. Як спали, так втікали, як почули стріли і крик та плач других. В пятницю вечер вибух огонь; прийшло 500 жовнірів але ті не могли загасити, аж прийшло ще 800, то ледво вгасили.

Вони хотіли всі чужі народи звідти вигнати а майно то буде їх. Чужинецькі штори порозбивані і товар позабирали. Ще я сам чув що то тота банда була самі діти. Отже такі наші гаразди в чужім краю. Люди, що повернули з лісів і сусідних місточок, продають доми за що хто може, а тоті дикуни лише сміються з народу. Чи мислять вони щось иншого, як ті Магометанці, що били християнський нарід у війнах? — Я. М.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

З ПОЛЬЩІ.

ПОЛЬСЬКА АРМІЯ ВІДНОСИТЬ ПОБІДИ НАД БОЛЬШЕВИКАМИ.

10.000 плінників, 30 гармат і 300 кулеметів дісталось в руки Поляків.

ВАРШАВА, 19. серпня. (Телеграма „Ассошіейтед Пресс"). — **Польська офензива тепер в повнім розмаху. Більше ніж 10.000 плінників, 30 гармат, 300 кулеметів і тисячі проживних возів дісталося в польські руки.**

Поляки заняли Плонськ, Пултуск і Висків, через котрі то міста большевики наїхали на Польщу.

Ізза польського напору на північнім сході, большевики цофають свої війска, які дійшли до Висли на полудне від східно-пруської границі.

Околиця Варшави цілком стає вільна від большевиків.

Після вчерашного урядового звідомлення осма, пятьдесять сема і пятьдесять осма большевицькі дивізії знищені цілком на варшавськім фронті. Большевики стратили свої позиції, з яких вони хотіли окружити місто.

На північи, в околиці Торуня, 105 миль на північний захід від Варшави Поляки також розпочали протинаступ.

На полудни, в околиці Львова не пощастилося Полякам і вони збирають тут свої сили до протинаступу на большевиків.

Большевицький відступ на північ і на захід від Варшави набрав характеру загальної утечі в деяких місцях, як згадує звідомленнє. Після останних донесень большевики забираються з Берестя Литовського і з Луцька.

Ціла офензива есть ділом ґенерала Пілсудського і французьких ґенералів і через те Франція відзискала в Польщі свою давну повагу. Французькі ґенерали ужили тоїсамої тактики супроти большевиків, якої ужив ґенерал Жофр над Марною супроти Німців 1914 року.

"SVOBODA" (LIBERTY)

The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893.

VLADIMIR B. LOTOTSKY, Editor-in-Chief.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ЖЕНЩИНИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ ДІСТАЛИ ПОЛІТИЧНІ ПРАВА.

Конституція Злучених Держав, ухвалена 17. вересня, 1787, обіймає лише 7 артикулів, але від того часу доси ухвалено до неї вже 19 амендментів (додатків).

18-тий амендмент, про прогібіцію (заборону алькоголю) увійшов в життє дня 16. січня с. р., а новий 19-тий амендмент, про політичне управненнє женщин в Злучених Державах став законом дня 18. с. м.

В середу, дня 18. с. м., сей амендмент був принятий 36-тим стейтом і з уваги, що вже три четвертини стейтів (всіх є 48) заявилося за амендментом, він з того дня став законом.

Конституція каже, що як дві третини конґресу Злучених Держав предложить додаток (амендмент) до конституції, то сей додаток тоді стається важною частю конституції, коли його потвердить (ратифікує) три четвертини стейтів (у своїх леґіслятурах і сенатах).

Пропозицію на 19-тий амендмент донедавна приняло було 35 стейтів у своїх законодатних тілах, а бракувало ще одного стейту, аби ту пропозицію зробити законом.

Софраджетки (приклонниці політичного управнення женщин) їздили із стейтової столиці до столиці (в тих стейтах, що не були ще потвердили додатку) та аґітували за 19-тим амендментом, а за ними їздили також противниці політичного управнення женщин, аґітувати проти 19-ого амендменту.

Аж остаточно позавчера справа рішилась в місті Нешвил, столиці стейту Тенесі, де низша стейтова палата (леґіслятура) одним голосом більшости ухвалила потвердити амендмент і тимсамим закінчила довгу боротьбу та придала йому силу закона на цілі Злучені Держави.

З того часу виборне право женщин (право голосовання і вибору, рівне з дотеперішнім правом мущин) обовязує у всіх 48 стейтах.

Важна річ, що вже осінні вибори (2. падолиста с. р.) президента і членів конґресу, сенату і т. д., відбудуться на підставі нового виборчого закона.

Доси конституція казала, що федеральні вибори (значить, вибори в цілих Злуч. Державах) відбуваються на підставі стейтових виборів. Як виборці в поодиноких стейтах голосують до своїх законодатних тіл (зборів), таксамо мають теж голосувати і при виборах до федеральних законодатних зборів (Конґресу, то є сенату і палати послів) і на президента та його заступника.

В останніх роках деякі стейти надали виборче право до своїх стейтових установ також женщинам, отже на підставі конституції вони голосували не лиш при виборах до стейтових установ але теж і до установ федеральних. Обчисляють, що в цілих Злучених Державах женщин управнених до голосовання було до 7 мілїонів, але голосувало меньше ніж половина.

Одначе в богато стейтах женщини ще не мали права виборчого і до стейтових установ, а через те не мали теж і до установ федеральних. Таких повнолітніх женщин, позбавлених виборчого права, було, кажуть, в Злучених Державах до 10 міліонів (право голосовання мають горожани від 21-ого року життя).

Тепер же, коли всі повнолітні женщини будуть голосувати, стане їх до сповнення свого горожанського обовязку яких 7 до 8 міліонів (около половина управнених до голосовання), а разом з мущинами всіх виборців буде до 25 міліонів.

Женщини се новий політичний елемент, який дуже легко може рішити вибори в сю або другу сторону, не так як того хотять мущини, але саме так як хотять женщини.

* * *

По правді то конституція не перечить женщинам виборного права (голосовання і вибору), але що протягом 133 літ з того права користали тільки мущини, то се примінене закона стало другим законом, а зміну треба ось було завести аж новим амендментом.

Той амендмент звучить:

АРТИКУЛ XIX.

Секція 1. Право горожан Злучених Держав голосувати не може бути заперечене або обмежене Злученими Державами або котримнебудь стейтом ізза пола.

Секція 2. Конґрес має право впровадити сей артикул відповідним законодавством.

* * *

Сей амендмент се великий поступ в суспільному життю американського народу.

Він закінчив довгу боротьбу славною побідою для сього поступового руху, щоби і женщини таксамо як мущини одинаково користали з політичних прав і однаково брали участь в політичному життю краю.

Ся боротьба тривала пів століття. Спершу з неї насміхались, але по 50 літах вона скінчилась славною побідою.

Треба знати, що жіночий політичний рух в Америці є сильний та вироблений ідейно і орґанізаційно. Притім він є поступовий.

Длятого прихід женщин до політичного життя Америки се дуже корисний і здоровий набуток. Можна напевно сказати, що ся важна подія причиниться богато до поступу і до уздоровлення політичного життя в Злучених Державах, що може вже в недалекому часі зазначиться в законодавстві та усяких инших поступових реформах.

СПРАВА СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

На конференції аліянтських представників в Спа, в Бельґії, як звісно, обговорювано також справу Східної Галичини.

Коли французькі представники питались британського премієра, чи наступ большевиків на Східну Галичину треба вважати яко наступ на Польщу, Ллойд Джордж відповів: „Не думаю". Польському делеґатови Ґрабському сказано, що справа Східної Галичини буде окремо трактована від Польщі, і тому він, приїхавши до Варшави, заявив, що справа Східної Галичини є отвертою.

Лондонська ґазета „Дейлі Телеґреф" доносить, що в Спа **обговорювано не лише справу Східної Галичини, але також української** (північно-західної) **части Буковини і Бесарабії** (які заняла Румунія) **та Підкарпатської** (угорської) **України.**

В справі Східної Галичини був у Спа представник галицького уряду, **др. Степан Томашівський.**

Коли відбудеться в Лондоні мирова конференція між большевиками і сусідніми народами Росії, то там візьмуть також участь представники Східної Галичини, які також будуть заступати і буковинські українські землі. Землі східної України, а з ними і наші землі Бесарабії мають заступати східно-українські представники.

Чи лондонська конференція відбудеться, ще не знати, але вісти з Европи запевняють, що большевики на неї годяться, а коли вони заявляється за конференцією, то є всяка імовірність, що вона таки відбудеться ще сеї осени.

СПРАВА СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ В АНҐЛІЙСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ.

Інтерпеляція посла полковника Веджвуда.

Лондон, 26. липня.

На засіданню палати громад дня 26-го липня с. р. посол **полковник Веджвуд** заінтерпелював премієра Ллайда Джорджа, чи анґлійське правительство схильне запросити до мирових переговорів, які мають незабаром відбутися в Лондоні, для вирішення справедливих державних границь у Східній Галичині також леґального представника східно-галицького українського уряду президента **д-ра Евгена Петрушевича.** У відповідь на се відповів премієр **Ллойд Джордж,** що внесенне шановного посла являється власне предметом дуже серіозних розглядань.

ЗАПИСКИ.

Цукор.

Кождий Українець сьогодня займається політикою. Але та політика в останніх часах гірка і він її не любить.

Длятого ми нинішні записки зачнемо від цукру.

Доносять ґазети, що небаром в Америці ціна одного фунта цукру спаде на 15 центів.

Підносимо сей спадок ціни цукру в надії, що се буде осолодою на теперішню гірку політику.

Може хто нам закине, що ми цукор мішаємо до політики, то ми йому скажемо, що вчені соціольоґи й економісти доводять, що всі війни і всі троблі між народами і клясами є через поживу або радше через брак поживи.

Що цукор належить до поживи, то знаєте самі добре не лише з уживання, але і з того, як то в часі війни Герберт Гувер, маючи в своїх руках диктатуру поживи, маленькою міркою видавав людям цукор, а придбану тою диктатурою цукровою надвишку посилав до Европи, заповідаючи всім, що пожива, отже і цукор серед неї, виграє війну.

І дійсно цукор, разом з рештою своєї поживної братії, виграв війну і осолодив побідникам гірку годину.

Длятого треба й цукрови віддати, що цукрове.

І тому теж тепер, коли його ціни падуть на долину, треба його підняти із забуття, аби осолодив гірку політику.

Міліонери.

Ми вмисно зачинали від цукру, бо ось приходиться нам сказати про справу дуже гірку — про міліонерів.

Се не є справа гірка для самих міліонерів. Для них вона солодка, але гірка для людий.

Річ така.

Колектори податкові в Злучених Державах обрахували, що тепер в сій республіці є 20.000 міліонерів, з котрих 5-та часть (4.000) прибула за час участи Америки у війні. Разом з родинами ті міліонери творять число понад 50.000 населення, се є меньше-більше тілько як населеннє одного Перемишля.

Тих 50.000 міліонерів править над 100 міліонами народу Злучених Держав.

Один Американець каже, що тих 50.000 міліонерів посідає 120 біліонів долярів, а решта народу, то є 100 міліонів людий має решту майна краю, то є 100 біліонів.

Значить, та маленька громадка людий має більше маєтку як цілий нарід.

Яке се відношенне і яка справедливість?

Але то ще не все. Треба тямити, що крім міліонерів є ще в Америці стотисячники, які таксамо як міліонери кажуть грошам на себе робити, а гроші знов запрягають людий і люди роблять на панів та годують їх і дають їм усякі вигоди.

Всіх тих панів в Америці є може який міліон. Той міліон людий має найбільше богатства. І він властиво править народом. Веде його політичне, економічне, соціяльне і навіть культурне життє.

Такий поділ маєтку є несправедливий і злий.

Як є міліон панів то значить, що є міліон дармоїдів. Але пани то не є прості дармоїди, бо всяке добро і вигоди, якого пан потребує, вартує за працю 10 або і до 50 людий.

То значить, що як 100 міліонів людий робить на один міліон панів, то властиво так як би робило на 10 міліонів або навіть і 50 міліонів людий.

А коли тих панів є, скажім 2 міліони, то значить, що на них треба так робити як би на 20 або і до 100 міліонів людий.

А як їх є наприклад 3 міліони, то нарід, аби їх утримати, мусить працювати так як би на 30 або і до 150 міліонів людий і т. д.

З того виходить, що робітний чоловік мусить годувати ще й пана. Часом він мусить дати на годованнє пана половину того, що дає на життє своєї родини, часом може меньше а часом більше. Але все дає свою працю для тих, що не працюють.

А чим більше є панів, тим гірше. Тим тяжше витримати робітному чоловікови.

Тому в Злучених Державах робітні люди мусять настрашитися великого зросту числа міліонерів і стотисячників, бо щораз то більше треба людської праці, аби їх вигодувати.

Длятого треба памятати, що зріст міліонів є добрий, як ті міліони є в руках народу, але зріст міліонерів є шкідливий для робітного народу.

І чим більше буде тих панів, тих міліонерів, тим скорше робітний нарід буде змушений господарськими (економічними) відносинами зорґанізуватись до боротьби проти тої хмари галапасів та змусити їх віддати нагарбане добро державі чи народови та стати разом з усім робітним народом до продуктивної праці, аби кождий працював на себе, а ніхто не жив з праці другого.

Понці.

Недавно ще кричали всі американські ґазети в цілих Злучених Державах про приватного банкира з Бостону, Масс., Кароля Понці (Італіянця), що се чарівний фінансіст („визердфинансер"), якому нема рівного у світі. Містили його портрети; подавали розмови з ним; славили його під небеса.

Сам же він сміявся; мешкав в гарному домі як палата; оженився; спровадив стару маму з Італії; їздив автомобілем за 15.000 долярів і чванився перед широким світом, який то він чарівник-фінансіст, що потрафить народови платити від вкладок нечувані проценти.

І платив 45% річного відсотка за протяг 3 місяців, значить річно платив 180% від капіталу, вложеного до його банку. Другі банки платять 2%, 3%, 4%, 5%, а він 180%. Ріжниця велика.

І американські власти заінтересувались тим славним „визерд-финансером". Зачали робити доходження. Переглядали книги, аби найти, яких чарів уживає чарівник, щоби в банку з доляра зробити кілька долярів і платити вкладчикови $2.80, а собі лишати на веденнє бизнесу і на вигідне життє та ще й на заробок.

— В мене книги всі в порядку, а гроший маю стільки, що всім плачу готівкою! — казав Понці.

— Як же ви се робите? — питались ґазетярі.

— Дуже просто. Купую міліонами „міжнародні купони відповіди" (почтові) в Европі по дешевому курсі; тут їх продаю і заробляю „для народу" гроші.

Але показалось, що се не було правдою. Ніхто в цілих Злучених Державах не продавав тих купонів протягом кількох літ не то на міліони але навіть на сотки тисяч. Він числив радше на ріжницю у виміні гроша при посиланню почтою і для сього вислав був людий до Европи. Але і в сьому перечислився.

Нині він в арешті. Його банк замкнений. Дім і автомобіль підуть на „окшен", а ті люди, що дали йому міліони долярів на вкладки, щоби відібрати по $2.80 за доляра — сьогодня за одного доляра дістануть тільки по 30 центів. Бо на 10 міліонів долярів вкладок є покриття всего тільки 3 міліони долярів.

По рожевих надіях прийшло гірке розчарованнє.

Такий то „Понці-бизнес".

Не треба вірити в чари в банках і не треба давати гроший до приватних банків, але до стейтових або національних, над якими американські власти мають постійну контролю.

ВІДПОВІДИ НА ЗАПИТИ.

Яким Ощипок, Клівленд, Огайо.—Микола Ленін не є Жид а Москаль. Він походить з московського шляхотського (дворянського) роду. Його дійсне імя є **Володимир Улянов.** Імя Ленін — се його прибране імя, якого уживав, підписуючи свої наукові праці і політичні статті. Так робили звичайно всі російські революціонери, аби російський царський уряд, котрий мав і заграницею своїх аґентів, не знав дійсних авторів революційних писань. З його писань і з його виступів в партії Російської Соціял-демократичної Робочої Партії (якого лівого крила, большевицького, власне він був творцем) було відоме якраз тільки імя Микола Ленін і тому він при ньому і дальше оставився. Імя Улянов він дістав по батькови, а імя Ленін він сам собі узяв і самий здобув йому славу.

Він в Америці не був (недовго перед революцією був кілька місяців в Ню Йорку Лев Троцький, котрий є Жидом і котрого дійсне імя є Бронштайн). Був тільки давнійше на засланню на Сибірі, а опісля довший час пробував заграницею, найбільше в Швайцарії. В Швайцарії він найбільше працював для большевицького відламу Російської Соціял-Демократичної Робочої Партії.

Із Швайцарії він приїхав до Росії аж по вибуху революції, весною 1917 року і сейчас зачав боротьбу проти тодішнього тимчасового уряду князя Юрія Львова а потім Олександра Керенського, котрого повалив дня 9. падолиста 1917 р.

УКРАЇНСЬКІ ВІСТИ.

Василько їде до Парижа.

Віденська ґазета „Український Прапор" з 1. с. м. доносить:

З добре поінформованих кругів довідуємось, що голову париської місії У. Н. Р., графа Михайла Тишкевича, відкликано з його дотеперішньої посади. Відкликаннє мало наступити за інтимною порадою пана „барона" Миколи Василька, який дуже радо бажав би бачити себе на сьому становищі. Останні місяці удержувалась париська місія приватними коштами голови. В будучині, як зачуваємо, „уряд" У. Н. Р. порішив забезпечити париську місію на протяг пів року.

З життя української кольонії в Анґлії.

В Манчестері находиться більше 200 Українців, виселенців з Галичини, більшість із золочівського повіта. На жіночих зборах, в початках липня с. р. виголосила делеґатка Українського Жіночого Комітету реферат про жіночі орґанізації на Україні, їх завдання, цілі і роботу. Присутні жінки заявились за безпроволочним основанням жіночого комітету в Манчестері і за навязанням зносин з таким комітетом в Лондоні. При сій нагоді зібрано 7 фунтів стерлінґів і 11 шилінґів, які вислано Українській Републіканській Капелі на закупно ліків для України.

РУМУНИ ПЕРЕСЛІДУЮТЬ БУКОВИНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

Румунський посол Ґріґоровічі протестує проти нечуваних переслідувань.

В румунському парляменті виголосив сенатор **Ґріґоровічі** палку промову, яка кидає належне світло на гидкі румунські практики супроти українського населення Буковини і Бесарабії. Ось деякі виїмки з тої промови:

„Ми жадаємо знесення цензури і стану облоги, який не має найменьшого оправдання. Я промовляю тут іменем заступників Семигороду і Банату, коли жадаю, щоб ми вернулись назад до мирного стану. Також жадаю цілковитої амнестії і для засуджених 113. полку піхоти в Чернівцях, які мали бути свого часу причиною бунту. Їх засуджено за бунт і дезерцію в часі, в якому не смів їх на підставі міжнародного права ніхто покликати до румунської армії, бо тоді не була ще злука Буковини з Румунією в румунському парляменті ратифікована. Бесарабців покликують приміром аж тепер перший раз. Воно не годиться, аби держати людий знов роками в касарнях, людий, що служили роками вже в австрійському війску.

„ПанНістор похвалився тим, що знищив 70 українських шкіл і замінив їх румунськими. Чи можна се назвати патріотичним ділом? Чи помогло се ідеї злуки?

Віддайте Українцям їх школи назад; заберіть з українських сіл жандармів, які знущаються над мужиками неначе над зрадниками, і кують їх в ланцюхи, як вони не можуть доставити їм відповідної скільности яєць! Зробіть те все, а тоді не потребуєте боятись народного голосовання в північній Буковині (?). Швайцарія дає нам найлучший доказ на те, що при справдішній національній автономії можливе добровільне і мирне співжиттє всяких націй.

ПОЛЯКИ КАЖУТЬ, ЩО КОНФЕРЕНЦІЯ В СПА БУЛА ДЛЯ НИХ КОРИСНА.

В кореспонденції варшавського дневника „Курієр Поранни" находимо дальші подробиці з вступних нарад, які в імени Польші вів у Спа, в Бельґії, з коаліційними представниками польський премієр Ґрабскі.

Отже признають Поляки, що Ґрабському вдалося добути в останній хвилі дуже значні уступки на річ Польщі. І так: 1. Справа Вильни, невважаючи на хвилеве покиненнє столиці Литви, має бути остаточно вирішена в користь Польщі; 2. Польща одержала 50 км. невтральну стрефу; 3. У Східній Галичині лінія фактичного перемиря не покривається з лінією, яку коаліція визначила минулого року провізоричною, східною границею Польщі; ся лінія кориснійша (!) для Поляків, бо мала обіймати область, на якій стоять обі армії у хвилі перемиря; 4. Східно-галицькі делеґати мали станути перед конференцією не яко рівноправні контраґенти тільки яко сторона, яка подає до відома конференції свої політичні жалоби.

І ФРАНЦУЗИ ЗАЧИНАЮТЬ ПОТРОХИ ПІЗНАВАТИСЬ НА ПОЛЬСЬКІЙ ПОЛІТИЦІ.

Шарль Ріве, відомий прихильник Польщі, який свого часу обстоював в ґазеті „Тем" польські права до Східної Галичини, пише в одному з останніх чисел часописи „L'Opinion": „Польща своїм походом на Україну в спілці з віроломним на всі боки Петлюрою, не розпочала боротьби проти большевиків. Вона виповіла війну Росії". І дальше виводить, що всі польські спроби походу на Росію є вельми небезпечні для Польщі. „Вони ведуть з конечности до навязання приязних взаємин Польщі з Німеччиною, щоби забезпечити Польщу від заходу. Перш усього в нас вже забуто, що минулої осени керманичі польської політики вели тайні переговори з Берліном.

Після польсько-німецького договору Варшава годилась на особливі привілеї Німцям на Вислі; на полекші для переходу війск, призначених на залогу для Східних Прус; та на задержаннє німецьких урядовців в Познанщині. Тільки завдяки чуйности одного з наших дипльоматів не прийшло до довершення сього договору.

Похід Польщі на Росію носить в собі й иншу небезпеку. Він ґальванізує російську націю; пробуджує національне почуваннє російської армії та роздуває ненависть Росії до Франції, яка сей похід піддержує.

Під політичним оглядом був сей акт божевільним; під фінансовим знову зруйнує у самих підвалинах польську молоду державу. Армія коштує Польщу більше як міліярд марок на місяць; її буджет на період від квітня до 31. грудня 1920. виносить сороксім міліярдів пятьсотшістьдесять шість міліонів марок.

Се все тому, що Польща думає, що не може бути сильною, не висуваючи своїх східних границь до краю можливости. Вона тяжко помилилась; справжня сила Польщі є у відворотному відношенню до числа „інородців", яких вона мати-ме у своїх границях. Сей принцип повинен бути приложений невідкличнo, помимо криків деяких фальшивих патріотів. Але польські власники на Сході були би стратили свої добра, а у відновленій Польщі відіграли вони велику ролю (польський імперіялізм піддержуваний власниками великої посілости). Вони потягнули за собою навіть людий холодного розуму, як Пілсудський чи Патек.

ВІДОЗВА
ДО РОБІТНИКІВ, СЕЛЯН ТА ВСІХ ЧЕСНИХ ГРОМАДЯН РАДЯНСЬКОЇ РОСІЇ ТА РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ.

За підписами голови Совнаркому Улянова (Леніна), Наркомвоєнмора Троцького, Наркомзакоправ Чічеріна та Наркомюстиції Курського оголошено відозву, в якій говориться:

„Англійське правительство звернулось до нас 11-го липня з пропозицією застановити війну з Польщею і розпочати мирні переговори з Польщею та иншими околишними державами, обіцяючи, що польські війска, як що буде заключено перемиря, відійдуть на лінію, означену в минулому році мировою конференцією. В тій самій ноті пропонується не чіпати Вранґля в його кримськім „затишку". На все це Ми, Рада Народніх Комісарів, відповіли відмовленнєм. В справі цього нашого вчинка Ми підносимо перед Російський та Український Народи звіт і висловлюємо нашу тверду певність, що наше слово дійде до Народу Польського. Колиб Англія не хтіла-б війни, вона повинна була-б відмовити Польщі постачанню їй військових матеріялів та гроший. Англія провадить з нами переговори, щоби приспати притомність своїх робітничих мас. Лорд Керсон посилається на Лігу Народів, від імени котрої він виступає зі своїм предложеннєм. Але в склад цієї Ліги входить також Польща, яка підняла проти нас розбишацький похід. Усі члени Ліги Націй, особливо Франція, Англія та Америка, звязані взаємною запорукою в справі провокації війни Польщі з Україною та Росією. 9-го березня ми звертались до них з закликом стримати піднесену для вдара злодійську руку. Вони не відповіли. В цей час білоґвардейським польським війскам червоною армією причинено страшенний удар. Англія пропонує нам своє посередництво в справі перемиря з Польщею. Лорд Керсон не обмежується питаннєм про Польщу і пропонує нам також припинити війну з бароном Вранґлем, заявляючи, що той буде сидіти тихо. Керсон заявляє, що умовою торговельних зносин є взаємне зобовязаннє Росії та Велико-Британії, не втручатися у внутрішні справи другої сторони, але після одержання від нас згоди на це, він рахує себе прикликаним не тільки втручатися у внутрішні справи Росії, а навіть роздарює частини Федеративної Совітської території окремим пройдохам, які прислугуються великобританському імперіялізмові. Ані Ліга Народів ,ані Лорд Керсон не заликані втручатися у внутрішні справи Російської Совітської Федерації та мирробством залагоджувати горожанську війну, яку вони викликали і роздули. Попередня праця Велико-Британського Правительства свідчить про справжню ціль, якою є: спасти натровлених проти нас Пілсудського та Вранґля від потрощення і дати їм можливість відчухатися, озброїтися і розпочати новий похід проти робітничо-селянської Росії. Ми не вважали для себе можливим ставити працюючі маси Росії та України під загрозою нової війни. Ми відхилили великобританське посередництво. Хай всі подивляться своїми очима на нечуване в історії злодійство, яке чинять, брехливо ховаючись за Лігу Націй. Наше відмовленнє від ворожого посередництва не свідчить про зміну нашої політики до Польщі. Радянросія доказала свою повагу до прав инших малих народів, як то: Естонія, Грузія, Литва. З цими краями ми заключили мир без посередництва Ліги Народів. Мирні переговори з Фінляндією, Латвією та рВименією в скорім часі доведуть до встановлення мирових відносин і з цими. Радянська Москва богато разів пропонувала Варшаві мир. Як що тепер вона безпосередно звернеться до нас, мирові відносини між Росією та Польщею будуть встановлені значно скорше, і будуть міцнійшими, завдяки цьому простому шляхови. Справедливі кордони Польщі, які Совітська Росія встановить разом з представниками Польського Народу, будуть лежати значно далі на схід від кордону, який призначено імперіялістами Лондону та Парижу, однаково ворожими і ненависними робітникам Польщі та Росії. Як що Польський нарід хоче здобути почесний мир, справедливі кордони, а в особі Росії брата-сусіда, треба щоби Польський Нарід сам цього захтів. З ними ми вже давно могли-б погодитися на почесний мир. Відкидаючи посередництво Ліги Націй у війні з білою Польщею та його підсобником Вранґлем, це не значить, що ми відмовляємося від переговорів з Англією та иншими країнами, які належать і не належать до Ліги Націй. Наша політика миру зістається незміненою. Ми готові в першу ліпшу хвилю розпочатя торговельні зносини з промисловцями та купцями, капіталістами инших країв. Ми лише не визнаємо за ними права виступати в ролі спасителів дрібних народів і втихомирувачів в горожанській війні. Ми знаєм, хто вони, а тому і не довіряємо їм. Ми перестерігаємо працюючі маси Франції, Англії, та Польщі, всіх стран, щоби вони не довіряли буржуазним правительствам, які повні непоправимої жадоби, нечуваної підлости і невтомного злодійства. Відомо, що аґенти Ліги Націй прикладають божевільних зусиль, щоби скинути Румунію та инші сусідні з нами держави в кроваву безодню війни. Не кидайте своєї пригомности, червоноармейці, робітники та робітниці, селяне та селянки, і з подвійною силою стискуйте в ваших руках революційний меч. Боротьбу в оборону, закріпленне з[illegible] нашої Соціялістичної Республіки."

Читайте українські книжки і газети, бо часте читане веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

МАСОВІ АРЕШТОВАННЯ УКРАЇНЦІВ В ГАЛИЧИНІ.

Львівський дневник „Вперед" з дня 27. липня с. р. доносить:

В останніх днях почалися знову масові арештовання українського населення Східної Галичини. Перед кількома днями ми доносили про масові арештування в турчанському повіті на донос „Охрани Народової".

Дня 19. с. м. арештовано в Золочеві знову на донос такоїж охрани, яка стоїть під командою відомих уже зі шпальт „Вперeду" золочівських вшехполяків а la Стемпень, — д-ра Ваня, д-ра Пиндика, д-ра Балтаровича і учителя Тарнавського, а крім сего Жидів столяра Якова Рехта, канд. адв. д-ра Буксдорфа і суд. уряд. Зільбермана. Арештовано їх під закидом ширення большевизму! Всіх їх привезено до Львова. Д-ра Балтаровича і уч. Тарнавського випущено, зогляду на їх старший вік домів, але конфіновано в Золочеві, а решту вивезено сеї неділі до табору інтернованих в Кельцах.

В неділю, дня 25. с. м. привезено знову до Львова цілий траспорт, коло 50 осіб, арештованих Українців в Теребовельщині. Причина їх арештовання поки що нам невідома, але вже згори можна сказати, що арештовано певно за якусь безосновну денунціяцію.

В снятинському повіті арештовано в Княжу на якийсь анонімний донос Дмитра Кібича, начальника почти з Кут, який, полищений служби, перенісся до рідні на село, та Юрка Грицюка, бувш. за українських часів комісаря. По переслуханню узнано їх за невинних, та все таки уміщено їх в таборі на Ялівці, звідки певно вишлють їх десь на захід.

В печеніжинському повіті арештовано нічю з 18. на 19. с. м. в селі Стопчатові і в містечку Яблонові Миколу Вовкунця, б. австр. офіцира, Петра Заячука і учителя Василя Боднара, рівнож на чийсь безосновний донос. Оба вони перебували у своїх родичів. По перевезенню їх до Львова і по переслуханню, випущено їх до міста, одначе на другий день, коли зголосилися по документи, сказано їм, що вони небезпечні „для цалего паньства польскего". М. Вовкунця конфіновано в чужому для нього перемишлянському повіті, де не має ні свояків, ні знайомих. Петра Заячука інтерновано на Ялівці, а Василя Боднара випущено.

І так кождого дня дістаємо вісти про арештовання Українців в одному або в другому повіті. А в останніх днях зайшла просто пошесть арештувань.

На перший ліпший донос арештується людий на право й ліво та висилається на Ялівець, або до модних нині Кельц. Вистане якомунебудь драбови сказати, що сей або той чоловік є „большевик", або „небезпечний для цілости польскої державн" — а провінціональні власти сейчас переводять арештування та транспортують його до Львова.

І все те діється в тому часі, коли українські війска ген. Павленка йдуть дружно з польськими та в часі, коли деякі варшавські а навіть львівські урядові круги шукають способу „помирення" наш край замешкуючих народів. Та чи в сей спосіб дасться перевести „помирення" — позволимо собі сумніватися! Бо репресіями ніхто нічого не довершить, а навпаки ще більше розярить населення.

Ті наші уваги подаємо під зрілу розвагу компетентним чинникам, а в перший мірі ґенеральному делеґатови д-рови Ґалецкому.

КОНКУРС.

Заряд Чина Сестер Василіянок оголошує отсим конкурс на кандидаток. Подаватися можуть дівиці зі студіями, які будуть учительками і з низшим образованием. Вимагається свідоцтво хрещення (хиба-б на разі тяжко було кому з краю дістати) і свідоцтво моральности від дотичного уряду парохіяльного. Також вимагається опису свого життя. Сї документи належить вислати на адрес: 101-03

ST. BASILS SISTERS CONVENT,
832 N. 7th St., Philadelphia, Pa.

Близших інформацій можна засягнути також в Монастири Св. Василіянок.

ВІДОЗВА.

Наша горяча просьба в справі Сиротинця.

У тяжших наших часах ми всегда звертаємося по Господі Бозі до нашого Народа і Впр. Душпастирів, наших оо. Духовних. Такий час зближаєтьcя як раз і тепер. Се початок року шкільного. Дітвора, наші бідні сироти, яких в часі вакацій ми вислали на фарми, аби відпочали по цілорічній шкільній праці, сими днями вернуть до Філаделфії.

Нас чекають величезні видатки. Дітвору треба приодіти, постіль поправити або нову дати, накормити, шкільні книжки купити, в зимі огріти і теплу одіж справити.

Не потребуємо чейже і згадувати кілько то коштує 120 дітий утримати, а що тепер при такій страшній дорожнечі. Просимо лишень перенестися в наше положенне і роздумати. Правда деякі родини нам помагають в формі малої оплати, але се радше є жертвою, далекою до більшої помочи.

Тому звертаємося до Вас Впр. оо. Духовні і до Тебе, дорогий наш Народе, і просимо поможіть нам Христа ради утримати Сиротинець своїми жертвами, які будуть поміщені кождого місяця в місіонари, а Христос Вам стократно нагородить.

Жертви просимо ласкаво слати до:

ST. BASILS ORPHANAGE,
832 North 7th St., Philadelphia, Pa.

В повній надії, що Впр. оо. Духовні і цілий Нарід не відмовить нашій гуманій і загальній справі, а покірній і горячій просьбі вже наперед щиро дякуємо і прирікаємо як до тепер, так і на будуче всі Сестри і Сироти молитися за своїх Добродіїв.

За Заряд Сиротинця,
101-02 СС. Василіянки.

THE POLISH SITUATION

POLES IN AMERICA SHOULD UNDERSTAND IT.

The men and women of Polish blood in this country are naturally and properly greatly exercised over the disaster that has overtaken Poland. They naturally and properly want to make every sacrifice and to do everything possible to prevent Poland from losing her status as an independent nation, to which the fortune of war restored her after centuries of suspended national enimation.

Everyone wants to see Poland preserved as an independent nation. Everyone wants to see her have her ethnographic boundaries. Everyone wants to see her prosperous and as great as the industry, capacity and culture of her people can make her. No one wants her to be less than she is capable of being without unfairness to her neighbors.

But the Polish people in America should understand now and clearly that the question of their national independence is not at stake; that Russia never did and does not now intend to deprive her of her proper territory, or to exact of her any of those spoils which the victors claim in the war against Germany, and which victors have always claimed. Russia even offers Poland more territory than either the English or French thought she ought to have, and clearly more than she is entitled to have on ethnographical grounds.

What the Russians are determined to do *is to put out of power to make further trouble the gang of great landlords who have controlled the Polish government, and who have plunged her into this abyss just as they ruined her a century ago.*

The Polish people should understand that the present government of Poland does not represent the people in Poland and was not put into power by the people of Poland. It is one of the last junker governments on the continent of Europe. It is fighting not for the Polish people, but for its own privileges, which it is incapable of enjoying without disaster to Poland and danger to the whole world.

When the Poles established their own government at the beginning of their independence, they established a just and peaceful government. But the French military and banking cabal and the Winston Churchills of England, having a design to use the poor Poles against Russia, and knowing that a government which had so large a peasant and workingmen's representation could not be so used, caused it to be overthrown and a government of great landlords set up.

This new government proceded immediately to invade Russia. The Russian people probably did more than any other great nation in history to avoid this war with the Poles, and even allowed the Polish armies to march two hundred miles into Russian territory and occupy it for months without making an armed resistance. It was not until their forbearance was mistaken for weakness that they accepted Poland's challenge.

This "deliberate and wanton" attack on Russia was one more attempt of the forlorn hope, because the workingmen of France, England and Italy would not permit the shedding of French, British or Italian blood against the workingmen's and farmers' government of Russia.

Let the American Poles understand that the Russians are better friends to the Poles than the French or English or American banking interests.

The Russians want to trade with the Poles. The British and American financial interests which sicked them on to this war want to use them as cannon fodder. The excitement of the French Government and of the financial interests of America and England is not due to fear for the masses of the Polish people, but to affection for the Polish landed aristocracy, which has been the curse of Poland for centuries and has always been ready to play the foreigner's game and to bring the foreign soldier upon Polish soil. There has been no more traitorous class in history than this Polish aristocracy.

The American Poles ought to rejoice at the overthdow and punishment of the wretched class of junkers who have oppressed the Polish people, denied them all social, economic and political justice and have made Poland the catspaw and the cockpit of every imperialistic, crafty government in Europe. The Poles and the Russians are of the same race. Neither people would want to opress the other. The injustice which lies between them is the injustice of governments which oppress their own people more than the stranger.

(New York American, Aug. 17, 1920).

КАЖЕ, ЩО КОНЕЦЬ СВІТА БУДЕ ЗА 7 РОКІВ.

У Вінніпеґу є якийсь піп Крістмас, котрий проповідує науку з біблії в доси ніким ще непрактикований спосіб. Отсе перед кількома днями він на проповіди сказав таке:

„Мирова угода між Туреччиною й аліянтами буде підписана сего року. За півчверта року та мирова угода буде зломана і рівночасно на небесах появить ся Христос. Віруючі в Христа повстають зі своїх гробів, маловіри будуть виловдені, а невірні християни позістануть на земли через півчверта року у великих терпіннях. Зараз по появі Христа на небі на Святу Землю нападуть Німеччина, Росія і Туреччина разом з иншими малими державами. Проти них стане Велика Британія і її кольонії, Франція і Злучені Держави. Велика Британія і її союзниці будуть прогнані до Єрусалиму, де наступить велика битва. На великий крик Бог зішле свого сина Христа на Оливну Гору і громом та огнем будуть знищені вороги Бога. Свящ. Крістмас вірить, що се станеться не пізнійше як 1928 року. Дальше він каже, що антихрист народиться в Сербії, і буде походити з Наполеонової фамілії під іменем князя Віктора або князя Люіса".

Се все він говорить на основі „Відкриття св. Івана", голова 17.

РОДИЧІ НЕ ДБАЮТЬ ПРО ДІТИЙ.

Коли лишається мені по роботі трошка часу, то хочу його використати і звернути кілька уваг деяким родичам.

Часто чуємо, що родичі нарікають на дітий. Діти їх не слухають, про себе і про родичів не дбають. Буває і таке, що ходить дитина до школи, та опісля покидає родичів і йде кудинебудь та марнується.

Чомуж школа не зробила дитини доброю? А тому, що родичі не дбали про домашне виховання дитини. Вони її не вчили, не наказували, не давали доброго приміру, отже дитина з домом не чується звязаною.

От свого часу скаржиться мені одна жінка, що доньки повіддавала, а старший син покинув своїх родичів перед двома роками і не дає їм жадної помочи. Тай сам нічого не має.

— Чомуж воно так, кажу я, таж ваш син був в школі довший час, то повинен бути инший. А вже бодай про себе повинен вміти подбати.

Тоді жінка сказала, що як навчиться добре по англійськи, то вже і собі знайде добру роботу і родичам дасть поміч.

Та треба вам знати, що в домі того хлопця карти були хлібом насущним. То була наймудрійша і найважнійша річ. Сидить ціла банда і грає в карти, а між грачами розуміється і батько хлопця. Грають в карти, пють. А дитина бачить, привикає, приучується. А коли не збере батько в себе карто-грайського клюбу, то йде по чужих хатах. Діти отже знають, що батько пішов не до поважної роботи, се одно, а друге що батько замісць сісти з дітьми, щонебудь їм говорити, лишає їх для улиці.

Звичайно в такій хаті всюда недбальство, а таксамо нема там примірности і в бесіді і в поведенню. Отже діти вивчуються скоро того, що бачать.

А коли діти підростуть, то ніщо їх з таким домом не вяже і вони лишають його та йдуть жити своїм життем, яким їх жити навчено.

Я недавно говорив з 15-літним хлопцем, що також для себе жиє. Казав, що коли має 75 центів, то піде до театру. На мою замітку, що нехай піде до 15-центового театру, він сказав, що його дівчина не піде до таньшого. Я зачав говорити, щоби щадив, та і родичам помагав, але він каже: Нехай собі самі помагають!

Тоді кажу: Коли їм не помагаєш, то складай для себе, а колись в життю тобі се придасться, на що хлопець відповів:

— Овва! Як жию, то йду на шови, а як вмру, то не пійду, а як заслабну, то куплю трутини і хутше пійду до ями.

З цілої тої відповіди я зрозумів, серед якого гурта той молодий хлопець виростав. Видно, що наслухався він подібного від других, тай на їх моду і собі пробує говорити. Але виховуйте його добре, то з него вийшов би найліпший хлопець. Тимчасом з него вже нині вийшло велике дранте. І хто за все те винен, як не родичі?

А тепер ще згадаю про старших. Я знаю таких, що полишили жінки в краю, а тут жиють так, ніби не мають на собі ніякого обовязку. Перше всього щоби навчився в пулі грати, а потім щоби вивчився тільки по англійськи, щоби мав що мішати в бесіді на половину з нашими словами. Потім береться до пиятики і горівку перепродує. А ще дальше вяжеться з усім иншим поганим...

А коли запитати, чи належить він до якої організації, чи заходить де в свій народний гурт, то каже: „Ет, що мені туда йти! Там все дранте"...

Тай справді... Поставив „стетсона" (капелюх) на бакер, взяв „фавнтин пен" (перо) в кишеню, англійську ґазету в руки, бо там він читає оголошення про театри. А на тих театрах дівки там таке показують, що аж любо дивитися, каже він. На своє-ж представленне не пійде.

Коли згадаєш, чи жонатий, то каже, що має жінку і троє дітий в краю та хоче їх тут спровадити, але чекає, щоби обставини змінились, а ті обставини се ніщо инше, як брак цента в кишени, бо все зароблене пропускає на панство.

Та нехай би він і спровадив сюда жінку і діти, то яке буде їх життє, яке виховання дітий?

В нас бракує передових людий, аби були між народом, все те бачили і звертали увагу на таку деморалізацію чи то в ґазеті чи на вічах і всяких зібраннях.

Над тим, що я сказав висше, повинні застановитись і родичі і взагалі старші люди. Родичі повинні знати, що школа не зробить з дитини доброї людини, коли родичі будуть її в дома псувати, або будуть пускати лише на улицю, а домашного доброго приміру і науки не дадуть.

Старші-ж повинні дбати, щоби бути найперше людьми примірними, моральними і ощадними. Дурневи не поможе ні „стетсон", ні „фавнтин пен", ні окуляри, ні паличка, ні пулі, бо кождий по його поведенню бачить, що він дурень.

Ф. Леськів.

ЧИТАЙТЕ КРАЄВІ ЧАСОПИСИ!

У Львові виходять такі часописи:

„ВПЕРЕД" виходить кождого дня. Передплата виносить 12 долярів на рік, 6 долярів на пів року.

„ЗЕМЛЯ І ВОЛЯ", часопись для сільського працюючого люду, виходить раз на тиждень. Передплата виносить 3 доляри на цілий рік.

„НАША МЕТА", часопись для робітних жінок, виходить два рази на місяць. Передплата виносить 1.50 доляра на цілий рік.

„ПРОФЕСІОНАЛЬНИЙ ВІСТНИК", орган Головної Ради українських професіональних організацій, виходить два рази на місяць. Передплата виносить 1.50 доляра на цілий рік.

Адреса тих всіх часописів така:
Адміністрація „Впереду", Львів, улиця Руська ч. 3.
„VPERED",
Lviv (Lemberg), East-Galicia, Europa.

Гроші найліпше посилайте через Земельний Банк Гіпотечний у Львові.
100-102в—

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Спеціяльний мітінґ тов. „Укр. Січ", від. 170, відбудеться в суботу, 21. серпня, в галі церковній при ул. Сусекс і Ґрін, о годині 7-мій вечером, в новій, дуже важній справі. Неявившийся член підлягає карі після ухвали. — І. Сосульський, секр. рек.

МУСКІҐОН ГАЙТС, МІШ. Товариство „Просвіта", від. 131, подає до відома місцевим і позамісцевим членам, що збори відбудуться дня 22. серпня б. р., о годині 1-шій пополудни. Проситься всіх бути присутними на сих зборах, бо є дуже важні справи до порішення, а найважнійша: справа Народного Дому в сій місцевости. Неявившийся член (виключаючи женщини) заплатить до місцевої каси таку суму, яку осатні збори ухвалили. Довгуючих членів проситься вирівнати свої належитости, бо се сором бути членом якоїсь організації, а не сповняти членського обовязку. — Д. Дрозд, предс.

ПОЛЬСЬКИЙ КАТЕХИЗМ.

Вихованнє — се велика справа.

Виховується не тільки в школі. Виховується в дома, на улиці, в школі, в церкві, на полю; виховується примірами, книжкою, ґазетою, піснею.

Виховується в добрім або злім напрямі. Добрий дім, добре окруженнє, добра школа, церква, бесіда, виховує на добрих, а зла на злих.

У вихованню дуже важною справою є те, щоби безнастанно пригадувати і впоювати в молодіж чи старших те, що уважаємо головними засадами життя народу. Треба на кождім кроці впоювати, пригадувати, заохочувати. Кожде нове повторенне, кожда пригадка вбивається глибше в душу і щораз міцнійше держиться.

Замісць казати, що хтось злий, можемо казати, що він зле вихований. Бо того, хто нині рабує людий, можна було так виховати, що був би апостолом серед свого окруження.

В нас на се зверталось і звертається дуже мало уваги. Кождий виховувався і другого виховував якбудь і через те в нас чоловік не має усталених поглядів ні якихбудь виразних провідних засад. Жив, аби жити; хилився, куда вітер віяв; ішов, куда очи несли. Не одержавши виразних поглядів на життє, він всьо збував тим, що — то все одно: один Бог, один цар; що ми всі Славяни, всіх нас один Бог сотворив; що мовляв, як Бог дасть, так буде. Таке можна сказати про звичайний нарід, таке і про шкільних вихованків, у великій мірі.

Не те приміром у Поляків. Нам дивно, що не то дійсний Поляк, але збаламучений Українець римо-католик руками й ногами тримається Польщі і має собі за велике щастє, що він Поляк. Однакож дивного тут нема нічого. Польський піп в костелі і поза костелем на кождім кроці говорить: памятай, що ти Поляк, гордися тим, говори лише по польськи, а коли не вмієш по польськи говорити, то пробуй, вчися, поважай свій нарід, своїх великих людий і т. д., і т. д. Подібно говорить органістий, говорить польський учитель, урядник, соціяліст, пан. А за ними повторяє тесаме цілий польський загал.

Инша річ, що польське вихованнє вимірене для рабівничих цілий — для здобуття Польщі „од моржа до моржа". Польське вихованнє наскрізь шовіністично-гакатистичне: всіх ненавидіти, всіх винищувати, щоби самим панувати.

Як далеко посунені польські виховавчі впливи в сім шовіністичнім напрямі, видно з того, що навіть в релігійнім катехизмі Поляки не забули зазначити своїх національних цілий, про що в нас ніхто і не подумав би. В Поляків релігійний катехизм є заразом національним катехизмом.

В 1906 році в Тарнові появився польський катехизм під заголовком: „Іллюстровани Катехізм Сьредні для Католікуф", зладжений ксьондзом Валентим Ґадовским. Сторін згаданий катехизм має 496.

І в нім то на 354-тій стороні, де йде мова про сему і десяту заповідь божу, читаємо таке:

„Хто свій маєток непотрібно продає руським кольоністам, або навіть протестантським і жидівським, той спричинює найбільшу шкоду католицькому костелови і вітчині, бо 1) богато земляків тратить хліб, або удержаннє; 2) на місце католиків приходять протестанти і Жиди; 3) місце Поляків забирають Русини і Німці; 4) наші парафії корчаться і бідніють, а костели наші підупадають".

Отже чи дивуватися нині тій польській захланности, тій однодушности в рабованню українського народу? З дня на день на кождім кроці вговорювалося в молодих і старих засади польської шовністичної політики, вговорювалося десятками і сотками літ, отже не диво, що се перейшло в їх кости і кров.

Не будемо над сим богато розводитись, а тільки пригадаємо, що й нашим батькам і матерям, учителям, ліпшим священикам і всім свідомим одиницям треба над справою виховання також призадумати ся. Чи і дальше збувати вихованнє молодого покоління сим-тим, чи може час би вже подумати над певною системою, над практичними засадами і цілями, які життє перед ними ставить.

Річ певна, що не о те ходить, аби защепляти в молодіж шовінізм на взір Поляків, але о те, щоби дати здорові погляди, здорові засади і впоювати їх на кождім кроці та пригадувати, щоби чоловік опісля дивився здорово на свої житеві обовязки, беріг їх, знав хто він і вмів на кождім кроці за собою постояти.

(„Укр. Голос").

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Оголошення женитьби не приймаєсь. — За одно поміщенне платиться 10 центів за стрічку (5 слів), два і більше поміщень 7½ цента за стрічку від кождого поміщення. Після сих цін на дворазове оголошенне з 6 стрічок належить присилати $1.00. Оголошення продажи фарм приймається лише такі, коли в них є подана сама річ яка є на продаж, інвентар, запаси, положенне і ціна. Рішучо не приймаєсь оголошень з всякими дивовижними описами, висловлюванне надмірної прихильности для костумера і напади на других продавців.

Не належиться ждати відповідий на листи в справі оголошень, подаваних на адресу „Свободи", бо на такі листи адміністрація не відповідає, але передає їх сторонам, які подали оголошенне. Від сторін належить сподіватися відповіди.

НОВИНКИ.

Дорожня в Америці.

Бюро робітничої статистики при міністерстві праці у Вашінґтоні оповістило свої помічення щодо дорожні ріжних товарів у Злучених Державах. У порівнанню з червнем біжучого року ґуртовні ціни в липни впали мало не 2½ процент. На загал ціни ріжного краму в липни б. р. піднеслись о 20.2 процент висше ніж у тімсамім місяци минулого року. Знижка цін від червня до липня не відноситься до всіх товарів і продуктів. Опалові і світляні матеріяли пішли вгору майже 2½ процент. Рільничі продукти знижилися в липни 2.9 процент, пожива близко 4 процент, а одінне около 5½ процент. За цілий рік, від липня 1919 до липня 1920, харчеві артикули побільшились о 24.1 процент, біле й одежа о 12.4 процент, а опал і світло о 47.4 процент.

Повінь у нюйорськім стейті.

Околицю Бінґгемтон, Н. Й., навістив в середу пополудни і вечером страшний хмаролом, який наробив дуже богато шкоди. Повінь заляла 12 міст, зірвала три мости і зелізничі шини та знищила людського добутку на сотки тисяч долярів. У місцевостях Лайл і Кіловоґ вода сягала декуди аж до вікон першого поверха, а в наслідок того многі доми зістали зовсім ізольовані. У тих домах забракло світла, а з недостачі човнів годі було дати їм якунебудь поміч.

Підвишка ціни перевозу і переїзду на американських зелізницях.

Міжстейтова Торговельна Комісія згодилася на підвишку ціни перевозу і переїзду зелізницями після такого пляну:

Ціна перевозу товарів на зелізницях має бути піднесена о 10 процент на Сході, о 25 процент на Полудни, о 35 процент на Заході і 25 процент над Тихим океаном.

Ціна переїзду осіб буде підвисшена о 20 процент, значить около пів цента на одну милю.

У спальних возах буде підвисшена ціна о половину.

Молочна тарифа буде також піднесена о 20 процент.

Ся підвишка відноситься також і до корабельних компаній, які мають свої кораблі на американських прибережних водах та на внутрішних озерах і ріках.

Нова тарифа має увійти в житте з днем 1. вересня 1920 р.

Є се страшно велика підвишка, яка мусить відбитися на подорожінню всілякого рода товарів, а яка принесе один і пів біліона долярів нового доходу компаніям.

Голос американської преси відносно Росії.

Газета „Шікаґо Геральд-Екзамінер" пише:

Коли будуть відбуватися мирові переговори між Росією й иншими европейськими державами, Франція бажає, аби в них взяв участь Вуйко Сем.

Тому, що він боровся безсильно проти Росії протягом двох літ, безпосередно і через заступництво, через виконавчі зарядження, було би для нього незручно усунутися.

Однак ще незручнійше для нього буде взяти участь. Бо як би переговори не принесли мира, можете бути певні, що ніодин американський конґрес не пішле через море другої армії, яка мала би витягати чужі оріхи з огню. Супроти того все, що він буде міг дати — се порада і якраз тим нині світ живиться.

Ми дали много поради у Версалю. Мусимо бути осторожні в повторенню тої невдачі.

Нехай побуджувачі тих неславних воєн супроти Росії вийдуть зі свого положення так, як найлучше можуть. На слідуючий раз—коли буде слідуючий раз—нехай самі смажать свою рибу. Злучені Держави вже мали свою лекцію.

Дав $2.000 за чотири доляри.

Двох ошуканців в Індіяна Гарбор стрінуло Людвика Муляка, котрий витягнув з банку $2.000, які мав забрати з собою до старого краю. „Чи можете перетримати для нас через кілька днів $4.000?" — спитали незнакомі. „Шур!" — відповів Людвик. „Дай нам отже дві тисячі долярів запоруки". „Шур!" — сказав Людвик і дав їм дві тисячі долярів, а від них приняв звиток „$4.000". Коли після відходу незнакомих Людвик розвинув звиток, знайшов замісць $4.000 чотири однодолярові банкноти, якими був обвинений звиток звичайного паперу.

З причини спізненої вечері батько постріляв доньку і застрілив себе.

Соломон Плоткін, 40-літний кравець у Бронкс (дільниця Великого Ню Йорку), допоминався вечері, але жінка веліла йому ждати, поки не верне з роботи їх донька, 17-літна Белля. Коли донька прийшла домів, батько вистрілив до неї два рази з револьвера, а третою кулькою позбавив себе самого життя. Дівчина виратувала себе від смерти в той спосіб, що впала на підлогу, удаючи неживу. Колиж батько упав сам трупом, вона зірвалася з місця і побігла до недалекого шпиталю, де заосмотрено її невелику рану в голові. Плоткін ще перед роком хотів поповнити самовбийство, але тоді виратувала його від удушення газом донька Белля.

„Карпатороси" і большевики.

Московський большевицький „Русскій Голос" в Ню Йорку помістив в числі з 6. серпня редакційну статтю, в якій пише, що „выходци из Карпатской Руси видали недавно відозву до прикарпаторосів, Лемков, Бойков, Гуцулов, Русняков, Подгорян, Покутіян і Подолiян", в якій говориться, що „карпатороссы повинні тісно поєднатися з русскими рабочими организаціями в Америкe". Большевицька газета каже, що „отворились они карпатороссів. Робітники і селяни прикарпатской Руси явно виступили на праву дорогу — на сторону російських робітників і селян".

Рівночасно большевицький „Русскій Голос" оголошує, що має відбутись „карпаторусское собраніе" в ціли поєднання карпатороссів з русскими, і від себе сподівається успіху.

Карпатороси, — се галицькі яничари-москвофіли і їх то московська большевицька газета уважає за собратів. Найбільші вороги реакції (як вони себе називають) єднаються в живі очи з тими, що творили і підержували царський уряд — з чорною сотнею!

Комуна!

Гарного ладу можна від такої комуни сподіватися!

Чверть міліона за коня.

Один горожанин Злучених Держав купив в Англії коня, Принца Палятайн, за 250.000 долярів. Се, говорять, найбільша ціна, яку хтонебудь і колинебудь дав за коня. В тімсамім часі вислано ще других шість коний, що коштували по 100.000 долярів. Тут можна запримітити, що вже давнійше любителі коний платили досить високі ціни за коні. І так Роберт Боннер заплатив 33 тисячі дол. за коня, що називався Декстер, який в 1867 році визначився при перегонах. Потім 20 років пізнійше тойсамий Боннер купив Мавд С. за 40.000 дол.; потім Флора Пемпл була продана 1849 р. за 13 долярів, а девять літ пізнійше, коли вона прославилася, її продано за 8.000 долярів.

Вілля піддався.

Франціско Вілля, ославлений мексиканський бандит і національний герой, по конференції з ґенералом мексиканського правительственного війська, Мартінезом, піддався без застережень. На підставі умови Вілля вертає назад до приватного життя яко звичайний горожанин Мексика. Йому признано назад всі горожанські права, а таксамо мексиканське правительство зобовязалося йому виплачувати річно пенсію, щоб тільки сидів тихо.

Німецькі воздушні кораблі перевозити-муть по 600 осіб.

Приватні німецькі підприємства виготовили пляни і забираються до будови велитенських бальонів, які будуть перевозити через океан по 600 подорожних. На сих великанських бальонах будуть уладжені кухні, їдальні і місця до проходів. Винахідником сих бальонів є німецький інжинір Берне́р. Воздушний кружляк буде 800 стіп довгий а 80 стіп широкий. Мотори будуть мати по 150 і 200 коний сили. Бальон буде міг зробити 4.000 миль за одним разом, не задержуючись ніде, і буде робити по 68 миль на годину у воздусі, а по 35 миль на годину на воді. Їзда з Німеччини до Ню Йорку тривати-ме приблизно всего тільки 50 годин.

Трийцять тисяч робітників їде на жнива.

До Вінніпеґу (Канада) зїздяться робітники зі сходу Канади. Відси їх приділюється до робіт на полях. Усіх робітників буде около 30.000. Манітоба потребує 10.000, Саскачеван 15.000, а Альберта 5.000. Навіть женщини наймаються до робіт на час жнив, яко кухарки. Платять їм по 40 долярів місячно.

Жовніри напали на парлямент.

Тисяч жовнірів зібралося перед бельґійським парляментом, аби задемонструвати своє невдоволенне ізза поступків правительства супроти вислужених вояків, котрі домагаються виплати більшої одноразової суми гроший за службу у великій війні. Товпа перебилася через поліційний кордон, і не зважаючи на просьбу бурмістра, вдерлась до салі нарад, де побила вікна і поломила двері. Посли безсильні сиділи здивовані і приглядалися сцені нищення. Евентуально товпу втихомирено і вона з піднесеними прапорами вийшла з парляментарних будинків.

Як два Айриші вчили маму, щоби не пиячила.

Два Айриші мали маму пиячку і скільки не просили її, щоби не пиячила, однак нічого не помагало. Наконець вони видумали таке:

Напоїли її до безпамяти, відтак положили в таку тісну скриню як домовина і занесли в пивницю, а самі сховалися в куті, щоби її перестрашити, коли вона пробудиться.

Коли пяна пробудилась, сини в півголос справили зойк, стогін, плач та скреґіт зубів; удавали, що мучаться в пеклі. Вона справді заінтересувалася й запитала: „Де я?" Вони відповіли: „В пеклі!" „А як ви вже задовго тут?" запитала перестрашена. „Ми тут предовгі літа і попали сюди за те, що дуже пиячили на тім світі".

„Як так, то ви добрі пияки; скажіть, де би можна дістати троха горівки?"

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".